



## Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни



# Управління персоналом

**Шифр та назва спеціальності**  
072 – Фінанси, банківська справа,  
страхування та фондовий ринок

**Інститут**  
ІНІ Економіки, менеджменту і міжнародного  
бізнесу

**Освітня програма**  
Фінанси і банківська справа

**Кафедра**  
Економіки бізнесу і міжнародних  
економічних відносин (202)

**Рівень освіти**  
Бакалавр

**Тип дисципліни**  
Освітні компоненти вільного вибору студента  
професійної підготовки

**Семестр**  
6

**Мова викладання**  
Українська

## Викладачі, розробники



**Гуцан Олександр Миколайович**

[oleksandr.gutsan@khp.edu.ua](mailto:oleksandr.gutsan@khp.edu.ua)

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «ХПІ»

Досвід роботи – 18 років. Автор понад 100 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Мотивування персоналу», «Аудит персоналу», «Організація праці менеджера», «Управління розвитком персоналу», «Управління персоналом», «Вступ до спеціальності. Ознайомча практика»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

## Загальна інформація

### Анотація

Дисципліна спрямована на формування у майбутніх фахівців знань і навичок щодо розробки та здійснення кадрової політики в сучасних організаціях, добору та розміщення персоналу, оцінювання та розвитку працівників, а також забезпечення цілеспрямованого використання персоналу організацій.

### Мета та цілі дисципліни

Цілі навчальної дисципліни — допомогти студентам, слухачам на основі вивчення теорії, практики і світового досвіду сформуванню в фахівців знання, уміння і навички управління персоналу організації та його оцінювання, розвиток здібностей, які дають змогу займатись управлінською, організаційною, методичною, діагностичною, інноваційною діяльністю в управлінні організаціями, беручи до уваги їх розвиток і ефективно використовуючи кадровий

потенціал

### **Формат занять**

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль - залік.

### **Компетентності**

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

### **Результати навчання**

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

### **Обсяг дисципліни**

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

### **Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)**

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Економіка підприємства», «Основи підприємництва».

### **Особливості дисципліни, методи та технології навчання**

При проведенні лекційних занять застосовуються презентаційні матеріали, відеоматеріали, кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій). Проведення практичних занять передбачає розв'язання задач, кейсів, проведення дискусій, презентацій. Поточний контроль здійснюється у

формі поточних контрольних (тестування/ усні та письмові запитання відкритого типу/ проблемні завдання/ індивідуальні завдання).

## **Програма навчальної дисципліни**

### **Теми лекційних занять**

#### **Тема 1. Роль та значення управління персоналу як науки та навчальної дисципліни**

Зміст, завдання, предмет і метод курсу. Розвиток управління персоналом: історія та сучасність. Розвиток вітчизняних підходів до управління персоналом

#### **Тема 2. Управління персоналом у системі менеджменту організації**

Управління персоналом як специфічна функція менеджменту. Методи, принципи, стилі управління персоналом

#### **Тема 3. Управління персоналом як соціальна система**

Персонал як суб'єкт і об'єкт управління. Структура і чисельність персоналу підприємства. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників. Компетентність працівника: сутність та види.

#### **Тема 4. Формування колективу організації**

Колектив як соціальна група. Етапи створення і розвитку трудового колективу. Сутність та класифікація формальних та неформальних груп. Корпоративна культура в системі управління персоналом.

#### **Тема 5. Згуртованість і соціальний розвиток колективу**

Суть та стадії згуртованості колективу. Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Соціальні ролі і відносини в колективі. Сутність та значення соціального розвитку колективу.

#### **Тема 6. Кадрова політика організації**

Сутність та цілі кадрової політики. Етапи кадрової політики. Стратегії управління персоналом.

#### **Тема 7. Служби персоналу: організація та функції**

Розвиток організаційних підходів до управління персоналом. Основні засади, завдання та функції служб управління персоналом. Організаційні моделі управління персоналом (організаційні форми служб управління персоналом). Діловодне забезпечення діяльності кадрового підрозділу підприємства.

#### **Тема 8. Кадрове планування в організації**

Зміст, завдання та принципи кадрового планування. Фактори, що впливають на визначення потреб у персоналі. Методи прогнозування та визначення потреби у персоналу. Види кадрового планування. Оперативний план роботи з персоналом.

#### **Тема 9. Організація набору і відбору кадрів**

Організація залучення персоналу. Професійна орієнтація та профорієнтаційна робота. Етапи відбору працівників. Управління трудовою адаптацією на підприємстві.

#### **Тема 10. Оцінювання та атестація персоналу**

Суть оцінки персоналу. Методи оцінки персоналу. Атестація персоналу.

#### **Тема 11. Управління процесом розвитку та рухом персоналу**

Сутність професійного розвитку персоналу та взаємозв'язок з кар'єрою. Управління кар'єрою працівника. Управління мобільністю кадрів на підприємстві. Підготовка і формування резерву працівників

#### **Тема 12. Управління процесом вивільнення персоналу**

Вивільнення персоналу: сутність та способи. Типові порушення трудової дисципліни. Дисциплінарний вплив. Управління плинністю кадрів в організації. Управління безпекою персоналу.

### **Теми практичних занять**

#### **Тема 1. Аналіз системи та підсистеми управління персоналом**

Розгляд змісту та наповнення системи та підсистеми управління персоналом на сучасному підприємстві.

#### **Тема 2. Планування чисельності персоналу підприємства**

Розгляд існуючих методів планування чисельності персоналу підприємства та особливостей їх

застосування. Розв'язування завдань з значеної тематики.

### **Тема 3. Аналіз обороту кадрів на підприємстві**

Розгляд систематизованих показників оцінки обороту кадрів на підприємстві. Розв'язування завдань з значеної тематики.

### **Тема 4. Поведінка особистості в організації. Соціометрія**

Розгляд схеми проведення соціометричної процедури, особливостей виконання необхідних розрахунків. Практичне проведення соціометричної процедури на умовному прикладі.

### **Тема 5. Маркетинг персоналу**

Розгляд схеми проведення процедури маркетингу персоналу, особливостей виконання необхідних розрахунків. Практичне проведення процедури маркетингу персоналу на умовному прикладі.

### **Тема 6. Побудова кар'єрограми працівника**

Розгляд методичних принципів побудови кар'єрограми, як класичного інструменту управління кар'єрою. Побудова кар'єрограми для умовного працівника підприємства.

### **Тема 7. Сутність та особливості формування професіограм на підприємстві**

Розгляд: методичних принципів, структури, підґрунтя побудови, видів та типів професіограм. Побудова професіограми для умовної професії на підприємстві.

### **Тема 8. Мотивація персоналу**

Розгляд та обговорення основних понять мотивації персоналу. Дослідження моделі мотиваційного процесу та мотиваційного профілю працівника. Побудова, упорядкування та аналіз мотиваційного профілю особистості (на прикладі студента).

### **Тема 9. Аналіз кількісного та якісного складу персоналу**

Розгляд систематизованих напрямків кількісно-якісного аналізу складу персоналу підприємства з метою виявлення змін та надання відповідних рекомендацій керівництву в кадровому аспекті.

### **Тема 10. Навчання персоналу**

Розгляд методичних основ побудови ефективної системи навчання на підприємстві (види, концепції, методи професійного навчання). Розгляд ефекту впливу програми навчання за технологією компанії «Хонівелл» та системи показників статистики професійного навчання. Розв'язування завдань з значеної тематики.

### **Тема 11. Оцінка кандидата для висунення на вакантну посаду**

Розгляд процедури оцінки кандидата для висунення на вакантну посаду (на прикладі застосування матриця попарних порівнянь для якостей працівника). Практичне проведення процедури оцінки кандидата для висунення на вакантну посаду.

### **Тема 12. Складання корпоративного кодексу**

Розгляд сутності та методичних основ побудови корпоративного кодексу підприємства. Визначити особливості побудови

## **Теми лабораторних робіт**

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

## **Самостійна робота**

Індивідуальним завданням з курсу є написання контрольної роботи. Метою контрольної роботи є закріплення отриманих теоретичних знань з дисципліни «Управління персоналом» і придбання, систематизації практичних навичок з управління персоналом. Для виконання поставленої мети контрольна робота містить два розділи – теоретичний та практичний. У теоретичному розділі студентові пропонується виконати аналіз стану поставленої теми та розкрити сутність запропонованих питань. У практичній частині необхідно виконати відповідні розрахунки. Захист контрольної роботи здійснюється публічно перед аудиторією, що надасть змогу усім здобувачам більш детально ознайомитися з певним прикладним напрямком дослідження студента. Здобувачам також рекомендуються додаткові матеріали для самостійного вивчення та аналізу під час написання.

## **Література та навчальні матеріали**

### **Основна література**

1. Управління персоналом : підручник / [В. М. Данюк, А. М. Колот, Г. С. Суков та ін.] ; за заг. та наук.

- ред. к.е.н., проф. В. М. Данюка. — К. : КНЕУ; Краматорськ : НКМЗ, 2013. — 666, [6] с.
2. Шевченко В. С. Управління персоналом : конспект лекцій (для студентів всіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування) / В. С. Шевченко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 121 с.
  3. Оцінювання персоналу : Навч. посіб. / С. О. Цимбалюк, О. М. Білик. — К.: КНЕУ, 2021. — 311, [1] с.
  4. Цимбалюк С. О. Рекрутинг персоналу : підручник / С. О. Цимбалюк. — Київ : КНЕУ, 2019. — 355 с.
  5. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с.
  6. Дяків О. П., Островерхов В. М. Управління персоналом : навчально- методичний посібник (видання друге, переробл. і доповнено). – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 288 с.
  7. Управління персоналом : підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямучич, О. В. Потьомкіна, О. В. Середа; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. – 404 с.
  8. Гавриш О.А. Технології управління персоналом.: монографія/ О.А.Гавриш, Л.Є.Довгань, І.М.Крейдич, Н.В.Семенченко. - Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» - 2017. – 528с.
  9. Пушкар З.М. Кадровий менеджмент: Навчальний посібник / З.М. Пушкар, Б.Т. Пушкар. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 210 с.
  10. Ожиганова М. І. Управління персоналом : навч. посіб. / М. І. Ожиганова, В. О. Хорошко, Ю. Є. Яремчук, В. В. Карпинець. - Вінниця : ВНТУ, 2014. - 187 с
  11. Швець І.Б. Комплексна оцінка якості управління персоналом: монографія / І.Б. Швець, Т.В. Коваленко. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2013. – 159 с.
  12. Armstrong M. Strategic Human Resource Management: Improve Business Performance through Strategic People Management. London: Kogan Page. 2021. 307 p.
  13. Greer C. R. Strategic human resource management. Pearson Custom Publishing. 2021. 746 p.
  14. Глущенко, Л., Пілявоз, Т., Коваль, Н. (2022). Управління персоналом у сучасній структурі управління підприємством. Економіка та суспільство, (35). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-41>
  15. Управління персоналом : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямучич, О.А. Хілуха, П.М. Косінський; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ЛНТУ, 2023. – 414 с.

### **Додаткова література**

1. Ожиганова М. І. Управління персоналом : навч. посіб. / М. І. Ожиганова, В. О. Хорошко, Ю. Є. Яремчук, В. В. Карпинець. - Вінниця : ВНТУ, 2014. - 187 с. - Бібліогр.: с. 183-187 – укр.
2. Наумова О. (2021). Стратегії управління персоналом підприємства. Вчені записки Університету «КРОК», (1 (61), 137–141. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-137-141>
3. Герасимова В. О., Сидоренко В. О. Вдосконалення системи управління персоналом як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства. Modern Economics. 2019. № 14(2019). С. 60-65
4. Жосан Г., Кириченко, Н. (2022). Менеджмент персоналу в умовах постпандемії та воєнного стану в Україні. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (12), 46-51. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2022.12.6>
5. Звірич, В. В. (2022). Методичні засади та принципи удосконалення механізму управління персоналом у галузі охорони здоров'я. Публічне урядування, (2 (30), 32-39. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2\(30\)-4](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2(30)-4)

## Система оцінювання

### Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкове оцінювання у вигляді: заліку (30%) та поточного оцінювання (70%). Залік (30%): складання заліку у вигляді відповіді на відкриті запитання та вирішення практичних задач (або онлайн – тестування з аудіо-візуальною ідентифікацією здобувача за умови дистанційного навчання). 70% поточне оцінювання: 20% - оцінювання індивідуального завдання (контрольна робота) за курсом; 25% - вивчення тематики курсу, що відносяться до

змістовного модулю №1 та написання відповідної контрольної роботи; 25% - вивчення тематики курсу що відносяться до змістовного модулю №2 та написання відповідної контрольної роботи

### Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

## Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

## Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри  
Володимир  
КУЧИНСЬКИЙ

Дата погодження, підпис

Гарант ОП  
Марина ШЕВЧЕНКО